

Ljubljana, 9. oktober 2023

Gospodarstveniki pri predsedniku vlade enotno in odločno: »Če želimo blaginjo za vse, je čas, da prenehate dodatno obremenjevati gospodarstvo.«

Predsednice in predsedniki 14 gospodarskih in kmetijskih organizacij ter združenj so se danes sestali s predsednikom vlade dr. Robertom Golobom in ministrsko ekipo. Gospodarstvo je pozvalo k srečanju, saj si želi biti enakovreden sogovornik pri pripravi premišljenih in dolgoročnih po-poplavnih in siceršnjih ukrepov ter sprememb. Parcialni ukrepi, ki so bili že sprejeti ali najavljeni, povzročajo še dodatne nepotrebne pretrese, v že tako nestabilnem poslovnem okolju. Gospodarstveniki se zavedajo, da lahko le skupaj – država, gospodarstvo in civilna družba – oblikujejo prihodnost države in družbe ter zagotavljajo blaginjo za vse.

Slovenija je v nezavidljivem položaju, gospodarstvo ne čuti, da je enakovreden sogovornik

Predsednice in predsedniki, ki predstavljajo celotno gospodarstvo in široko mrežo kmetijskih organizacij, so poudarili enotnost in opozorili, da razmere v gospodarstvu in družbi zahtevajo največjo stopnjo sodelovanja, dialoga in iskanja kompromisov. Opozorili so, da je za celotno gospodarstvo nujno, da država zagotovi predvidljivo in konkurenčno poslovno okolje.

Slovenija je v nezavidljivem položaju, saj se mora poleg upadanja industrijske proizvodnje, naročil, obsega trgovine in še vedno visoke inflacije ukvarjati tudi s po-poplavno obnovo. V takih razmerah je zato toliko bolj pomembno, da se sliši in upošteva predloge in mnenja vseh deležnikov. Gospodarstvo se žal ne čuti kot enakovreden sogovornik. Sooča se s parcialnimi ukrepi, ki gospodarstvo dodatno dušijo.

Gospodarstveniki, ki že čutijo prihajajočo recesijo, so zelo zaskrbljeni; dodatne obremenitve slovensko gospodarstvo namreč postavljajo v še slabši položaj, kot je v konkurenčnih državah. Na primer, spremenjen Zakon o dohodnini je še dodatno obremenil že tako preobremenjeno delo, uvedeni so bili dodatni prispevki v okviru dolgotrajne oskrbe, odrejen je bil obvezen solidarnostni prispevek. Strošek absentizma je bil preložen na delodajalce. Napoveduje se davek na bilančno vsoto bank, dvig davčne stopnje pri davku o dohodku pravnih oseb, nov obvezni socialni prispevek za dolgotrajno oskrbo.. Torej same dodatne obremenitve.

Obremenitve gospodarstva zmanjšujejo njegovo konkurenčnost

Vsi gospodarstveniki so opozorili, da dodatno obremenjevanje gospodarstva znižuje njegovo konkurenčnost. Za vzdržno gospodarsko rast, še posebej v obdobju po dveh zaporednih krizah (pandemija, energetska kriza), je ključnega pomena ustvariti stabilno in predvidljivo poslovno okolje, ki bo spodbujalo razvoj in vlaganja v nove tehnologije. Poudarili so potrebo po celoviti davčni reformi, ki bo prevetrila vsa področja, ki bo iskala tudi alternativne rešitve in ki ne bo nastavljena zgolj kratkoročno za zagotavljanje dodatnih sredstev v državno blagajno, ampak bo razvojno naravnana tako, da bo razbremenitve, o katerih se moramo dogovoriti skupaj, razumela kot vložek – in ne strošek –, ki bo imel pozitivne multiplikativne učinke.

Mednarodne zbornice so opozorile na pomen ohranitve zaupanja mednarodnih partnerjev, ki so pomembni zaposlovalci neposredno in prek svojih dobaviteljev, hkrati pa imajo pomembno vlogo pri inovacijski uspešnosti države. Žal pa obstaja zaskrbljujoča grožnja, da se razmere v Sloveniji zaradi naraščajočih obremenitev v obliki davkov za podjetja, banke in zaposlene še dodatno poslabšujejo. S tem se bo konkurenčnost države močno zmanjšala, kar bo privedlo do upada novih investicij.

Škoda v celotni verigi preskrbe s hrano

Kmetijske organizacije so opozorile na izjemno nejasno, nepredvidljivo in nestabilno gospodarsko okolje, ki zaradi prenatrženosti odločitev na vladni ravni vznemirja gospodarski sektor, in tako nastaja škoda v celotni verigi preskrbe s hrano. Kmetijske zadruge, ki so ne glede na dogodke v zadnjih letih neprekinjeno in zanesljivo opravljale svoje poslanstvo posrednika med primarnimi kmetovalci in trgom ter dobavitelja hrane in ključnih surovin za prebivalstvo, so pozvale k več posluha in sodelovanja vlade z gospodarskim sektorjem ter manj pritiskov in več spoštovanja do kmetov in kmetijstva, ki so steber razvoja našega podeželja. Poudarili so, da je podporno okolje v obliki strojne industrije, gradbeništva, živilske industrije in konec koncev trgovine zelo odvisno od slovenskega kmeta.

Banke imajo veliko vlogo pri obnovi države in razvoju slovenskega gospodarstva- da bodo svojo vlogo lahko opravile, je potrebno primerljivo in konkurenčno poslovno okolje.

Gospodarstveniki so opozorili, da so banke tako kot celotno gospodarstvo, po poplavih izkazale svojo takojšnjo pripravljenost odziva in zagotavljanje pomoči prizadetim in da se zavedajo tudi svoje vloge pri zagotavljanju podpore pri obnovi in nadaljnjem razvoju Slovenije. Da bodo svojo vlogo lahko opravile je potrebno primerljivo in konkurenčno poslovno okolje.

Ponovno so poudarili, da je financiranje razvoja gospodarstva, zaradi nerazvitega trga kapitala, v Sloveniji (tako kot v celotni Evropi) ključno odvisno od bančnega sektorja. Samo dobičkonosen bančni sektor pa bo lahko zagotovil kapitalsko in likvidnostno robustnost in zmožnost financiranja potreb gospodarstva in države. Slovensko gospodarstvo in tudi bančni sektor je odvisno od tujega povpraševanja in pa pripravljenosti investitorjev vlagati v slovenski bančni sektor (in druge sektorje gospodarstva) za kar je še posebej pomembna stabilnost poslovnega, še posebej tudi davčnega okolja in diferenciacija sektorjev na tem področju je slaba odločitev. Z vidika dolgoročne vzdržnosti poslovanja in za ohranjanje zmožnosti vzdržnega financiranja državnega dolga na mednarodnih kapitalskih trgih je ohranjanje interesa investitorjev ključno. Slovenski bančni sektor ima (zaradi ukrepov BS) že tako višje kapitalne zahteve, v primerjavi z drugimi državami EMU, kar z vidika stroškov kapitala že tako povečuje neprivlačnost sektorja v primerjavi s konkurenco iz drugih držav EMU. Dodatni davek bo tako še dodatno vplival na strošek financiranja, ki bo po tem prenesen tudi na druge sektorje gospodarstva, vključno na državo, in bo še nadalje zniževal konkurenčnost slovenskega gospodarstva.

Povečevanje bilančne vsote tudi ne pomeni povečevanje dobičkov. Dobički leta 2023 so posledica spremembe monetarne politike, in običajnega prilagoditvenega časa, in so zatorej prehodne narave. Obdavčevanje bilančne vsote lahko zato vodi v omejevanje kreditiranja, saj ima lahko tudi neposredne učinke na kapital, rast katerega je nujen predpogoj za povečevanje možnosti kreditiranja.

Banke so pripravljene in želijo s svojo osnovno vlogo izvajanja finančnega posredništva podpreti obnovo in razvoj slovenskega gospodarstva, je pa za ohranitev te zmožnosti nujno oblikovanje in sprejemanje ukrepov in politik, ki ohranjajo ali krepijo, ne pa znižujejo konkurenčnosti tega sektorja.

Pri Skladu za obnovo Slovenije gospodarstvo zahteva več transparentnosti

Gospodarstveniki pa so tudi pozvali k večji transparentnosti pri Skladu za obnovo Slovenije. Več kot mesec nazaj je stopil v veljavo zakon, do danes pa ni podatkov o napredku – z izjemo sporočila, da naj bi z njim upravljala SID banka – ni. Poudarili so, da gospodarstvo že od samega začetka aktivno podpira obnovo in sanacijo škode, vendar ne na način *ad hoc* verižnih – pa četudi začasnih – dodatnih obdavčevanj podjetij in zaposlenih. Sploh pa ne na način, da se sredstva zbira v sklad 'na zalogo', kot so izjavili nekateri vladni predstavniki. Izrazili so začudenje nad novo skupno oceno neposredne škode, ki naj bi znašala vrtoglavih 9,9 milijarde evrov. Izrazili so nujnost realne ocene za intervencijo in sanacijo škode, ki naj bi se pokrivala iz sklada, pri čemer so poudarili tudi nujnost racionalnosti porabe. Izrazili so potrebo po jasni razmejitvi škode na intervencijske stroške, stroške sanacije in stroške za obnovo.

Opozorili so, da novi in višji obvezni solidarnostni prispevki ter davki na prvi pogled delujejo kot priročni vir, vendar je slovensko gospodarstvo že v recesiji, zato pričakuje, da bodo Vlada RS, njeni organi in strokovni sveti predlagali druge participativne vire, npr. državne obveznice ipd.

Ponovno pa so gospodarstveniki opozorili tudi, da pričakujejo nadzorno funkcijo v Skladu za obnovo in za začetek podrobno prikazan izračun tako 9,9 milijarde t.i. skupne ocene neposredne škode, kot tudi do sedaj predvidene vire financiranja ter njihove višine.

Gospodarstvo želi biti sogovornik vladi in ponuja znanje, izkušnje in motivacijo, da Slovenija postane družba napredka in blaginje

Gospodarstveniki so se enotno strinjali, da želijo biti sogovornik vladi, saj se zavedajo svoje vloge in odgovornosti za zagotavljanje delovnih mest in razvoja države. Ponudili so svoje znanje, izkušnje in motivacijo, da iz Slovenije skupaj naredijo družbo napredka in blaginje. Poudarili so, da se zavedajo, da bodo pogledi in stališča pogosto različni, a če jih ne bodo soočili in iskreno poiskali skupne imenovalce, bo to izjemno slabo za državljanke in državljane. Vsi so poudarjali, da gospodarstvo izredno težko deluje v razmerah, kjer se stalno pojavljajo neki novi predlogi, ki se potem uresničijo ali pa tudi ne, saj to dela poslovno okolje zelo nepredvidljivo. Zato so izrazili upanje, da bo v prihodnje več medsebojnega sodelovanja, dialoga in da se bo zakonodaja sprejemala po rednih procedurah, brez hitenja, preiščljeno in v sodelovanju s stroko.

Predsedniku vlade, ministrom in državnemu sekretarju za koordinacijo ukrepov in aktivnosti za obnovo po poplavah 2023 so se gospodarstveniki zahvalili, da so se odzvali vabilu na srečanje in izrazili pričakovanje, da bo konstruktiven dialog stekel.

Na sestanku so bili na strani gospodarstva prisotni:

Advantage Austria: Wilhelm Nest, direktor Advantage Austria Ljubljana

AmCham Slovenija in Združenje bank Slovenije. Blaž Brodnjak, predsednik AmCham Slovenija in predsednik NS ZBS

Britansko- slovenska gospodarska zbornica, Luka Vesnaver, predsednik Britansko- slovenske gospodarske zbornice

GZS, Tibor Šimonka, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije; Roman Žveglič, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Obrtno podjetniška zbornica Slovenije: Blaž Cvar, predsednik Obrtno podjetniške zbornice Slovenije

Slovensko- nemška gospodarska zbornica: Dagmar von Bohnstein, predsednica Slovensko-nemške gospodarske zbornice

Trgovinska zbornica Slovenije, Marija Lah, predsednica Trgovinske zbornice Slovenije

Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije: Marko Lotrič, predsednik Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije

Združenje delodajalcev Slovenije: Marjan Trobiš, predsednik Združenja delodajalcev Slovenije

Združenje ekoloških kmetov Zdravo življenje, Sindikat slovenskih kmetov: Anton Medved, Združenje ekoloških kmetov Zdravo življenje, Sindikat slovenskih kmetov

Združenje Manager, Iztok Seljak, predsednika Združenja Manager v njegovem imenu Petra Juvančič, izvršna direktorica

Zadržna zveza Slovenije: Borut Florjančič, predsednik Zadružne zveze Slovenije

Na strani vlade pa:

Dr. Robert Golob, predsednik Vlade Republike Slovenije

Ministri:

Klemen Boštjančič, minister za finance

mag. Alenka Bratušek, ministrica za infrastrukturo

Matjaž Han, minister za gospodarstvo, turizem in šport

mag. Bojan Kumer, minister za okolje, podnebje in energijo

Luka Mesec, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

in

Boštjan Šefic, državni sekretar za koordinacijo ukrepov in aktivnosti za obnovo po poplavih 2023